

Webinár pre pedagógov realizovaný v spolupráci so SmartBooks,
Cenef a za podpory Nadácie Volkswagen Slovakia

Rozvojový dialóg v triede

*... alebo ako jednoduchá zmena mení
atmosféru a motiváciu žiaka.*

Ing. Eva Timková – PCC, MKcS

21. máj 2026

„Baví ma učiť sa a spoznávať svet“

*„Ked’ otázka otvára viac
ako vysvetľovanie“.*

*Ked’ nejde o to povedať správnu vec.
Ide o to vytvoriť priestor,
aby druhý našiel vlastnú odpoveď.*

zmena postu lídra / vodcu:

Služba – Hostiteľ – Hrdina

opatrujúci – flexibilný – usmerňujúci

NESTABILITA vs KREATIVITA

VUCA - pojem používaný na charakterizovanie rýchlo sa meniaceho a nestabilného prostredia

V (Volatilita – dynamika, rozmanitosť)

U (Uncertainty – nepredvídateľnosť)

C (Complexity – zložitosť, zahltenie)

A (Ambiguity – nejednoznačnosť)

STRATÉGIA – poskytuje orientáciu cez flexibilitu, otvorenosť novým hraniciam a komunikáciu orientovanú na budúcnosť

Kvôli čomu rozvojový dialóg? a rola sprevádzajúceho?

Žiak sa neučí len z toho, čo mu aplikácia ponúkne alebo čo mu učiteľ vysvetlí.

Potrebuje sa učiť aj z toho, ako je vedený k premýšľaniu a k sebvýjadrovaniu:

- ako sa pri učení cíti, ako sa mu darí,
- či rozumie tomu, čo a prečo robí,
- či si trúfa premýšľať nahlas,
- či má priestor hľadať vlastnú odpoveď,
- či zažíva, že jeho premýšľanie má hodnotu.

Rozvojový dialóg pomáha učiteľovi sprevádzať žiaka v tom, aby sa učil a nie bol iba učený.

Čo si dnes môžete odnieť?

Jednoduché a praktické inšpirácie,
ktoré môžete použiť hneď na ďalšej hodine:

- ako klásť rozvojové otázky, ktoré podporujú premýšľanie žiakov,
- ako prepájať otázky s rôznymi úrovňami myslenia podľa Bloomovej taxonómie,
- ako cez spôsob komunikácie vytvárať bezpečnejšiu atmosféru v triede,
- ako podporiť väčšie zapojenie a vnútornú motiváciu žiakov,
- ako urobiť malú zmenu v dialógu bez veľkej zmeny celej hodiny.

Malá zmena v dizajne hodiny môže otvoriť väčší priestor na riadené aktívne učenie sa.

Téma: Bezpečný priestor ako podmienka aktívneho učenia sa

Čo podľa vás najviac ovplyvňuje bezpečie žiaka v triede?

Možnosti na výber:

- 1) Spôsob, akým učiteľ reaguje na akékoľvek zapojenie sa.
- 2) Atmosféra medzi spolužiakmi.
- 3) Jasnosť pravidiel a očakávaní.
- 4) Možnosť pýtať sa bez zahanbenia.
- 5) To, či sa žiak cíti videný a rešpektovaný.

Téma: Bezpečný priestor ako podmienka aktívneho učenia sa

Žiak sa aktívne zapojí vtedy, keď má dosť bezpečia na to, aby mohol hľadať svoje odpovede a postupne si veci ujasňovať bez toho, aby bol za to posudzovaný učiteľom alebo spolužiakmi.

Potrebuje vedieť, že:

- ✓ môže premýšľať nahlas,
- ✓ môže sa pomýliť,
- ✓ môže sa opýtať,
- ✓ môže skúsiť vlastnú cestu,
- ✓ nemusí sa chrániť pred hanbou.

Žiak potrebuje zažiť, že v triede má hodnotu nielen odpoveď, ale aj cesta premýšľania.

Čo podporuje bezpečie v triede?

Bezpečie vzniká z opakovanej skúsenosti žiaka:

„Môžem sa akokoľvek zapojiť a nemusím sa obávať o stratu svojej hodnoty.“

Opakovane zažíva:

- učiteľ reaguje pokojne a nehodnotiaco,
- chyba je súčasť učenia,
- otázky sú vítané,
- odpoveď žiaka má hodnotu aj vtedy, keď ešte nie je presná,
- trieda sa učí rešpektovať proces premýšľania.

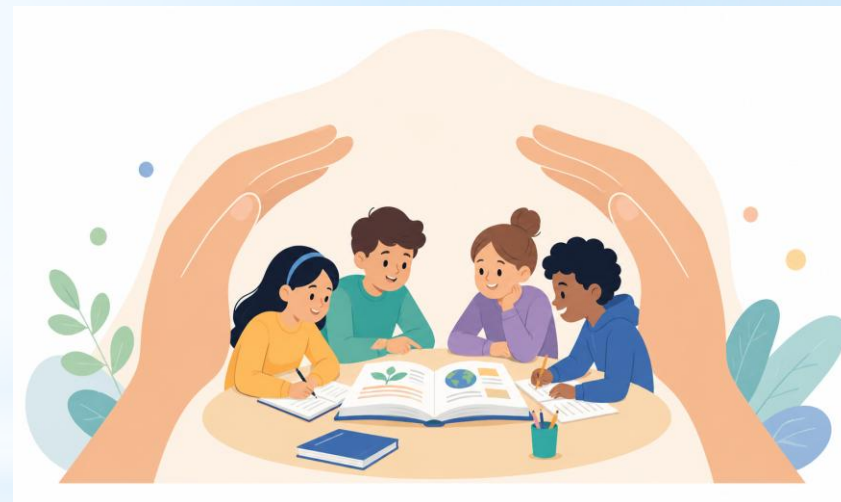
Bezpečie je podmienka, zmena kultúry v triedach tak, aby sa žiaci odvážili vstúpiť do učenia sa aktívne.

Téma: Bezpečný priestor ako podmienka aktívneho učenia sa

Nehodnotiaci a podporujúci jazyk učiteľa

Nehodnotiaci a podporujúci jazyk neznamená, že učiteľ v tej chvíli nič nehodnotí. Znamená, že aj spätnú väzbu dáva spôsobom, ktorý žiakovi neberie odvahu, ale dáva mu orientáciu, bezpečie a chuť skúsiť ďalší krok.

- opisuje namiesto nálepkovania,
- pomenúva správanie alebo proces, nie hodnotu žiaka,
- ukazuje ďalší krok,
- podporuje zodpovednosť bez zahanbenia.

Vytváranie bezpečia často začína v reakcii učiteľa. Stačí malá zmena vo vete.

Praktické inšpirácie na stimuláciu vnútornej motivácie a podporu bezpečného priestoru

Namiesto: „Kto vie správnu odpoveď?“

Podporujúcejšie: „Aké možnosti vám napadajú?“

Namiesto: „Prečo si to neurobil?“

Podporujúcejšie: „Čo ti bránilo začať alebo pokračovať?“

Namiesto: „Zase si nedával pozor.“

Podporujúcejšie: „Čo by ti teraz pomohlo znovu sa zapojiť?“

Namiesto: „Toto je úplne mimo.“

Podporujúcejšie: „Povedz, ako si nad tým premýšľal/a.“

Cieľom nie je odpovedať, či hovoriť dokonale a presne podľa očakávania.

Cieľom je hovoriť tak, aby žiak ostal v kontakte s učením a so sebou.

Malý prieskum

„Ako veta mení bezpečie?“

Predstavte si situáciu:

Žiak povie: „*Neviem.*“

Napište do chatu jednu vetu, ktorú by ste mu mohli povedať tak, aby to bolo podporujúce.

Podporujúcejšie je napríklad:

„Čo z toho ti je aspoň trochu jasné?“

„Ktorú časť by sme si mohli ujasniť ako prvú?“

„Podme sa pozrieť, odkiaľ sa môžeme odraziť.“

„Čo by si potreboval vedieť, aby si sa posunu?“

„Skús pomenovať, kde sa to začalo zamotávať.“

„Čo ti bráni niečo k tomu povedať?“

Téma: Bezpečný priestor ako podmienka aktívneho učenia sa

Nehodnotiaci a podporujúci jazyk učiteľa

Čo vytvára bezpečie v aktívnom dialógu?

- ✓ záujem,
- ✓ pozornosť,
- ✓ pokojná odozva,
- ✓ možnosť dopovedať myšlienku,
- ✓ otázka, ktorá nehodnotí, ale pozýva,
- ✓ pocit, že moje premýšľanie má hodnotu.

**Bezpečie v dialógu nevzniká len z toho, čo a ako povieme.
Vzniká aj z toho, ako dávame najavo záujem a postoj k žiakom.**

Téma: Rozvojové otázky – podpora riadeného aktívneho učenia sa

Prečo sú otázky kľúčové pri riadenom aktívnom učení?

Riadené aktívne učenie sa nezačína tým, že žiak dostane úlohu.

Aktívne znamená, že žiak premýšľa, skúša, porovnáva, hľadá riešenie.

Riadené znamená, že učiteľ ho v tom nenecháva samého, ale vedie jeho premýšľanie

Pomáha mu zamerať pozornosť, uvedomiť si postup, pomenovať problém, nájsť ďalší krok. Aktivita žiaka nestačí.

Rozvojová otázka pomáha, aby sa z aktivity stalo učenie sa.

A práve na to slúžia rozvojové otázky.

Otázka je spôsob, akým učiteľ riadi pozornosť žiaka bez toho, aby za neho prevzal premýšľanie.

Téma: Rozvojové otázky – podpora riadeného aktívneho učenia sa

SmartBooks ukáže stav.

Otázky (otvorené a rozvojové) otvárajú a vytvárajú priestor na učenie sa.

SmartBooks môže žiakovi ukázať:

správnosť odpovede • chybu • tempo • medzeru • potrebu precvičenia

Otázka učiteľa ide o krok hlbšie. Môžu mať rôzne smerovanie.
Závisí od akú pedagogickú funkciu jej dáme.

Čo má otázka v učení žiaka vyvolať alebo kam ho má posunúť?

Otázky pomáhajú aktivitu premeniť na zážitok a uvedomenie.
A práve uvedomenie je most medzi výkonom a učením.

Téma: Rozvojové otázky – podpora riadeného aktívneho učenia sa

Príklady charakteru otázok po práci so Smartbooks alebo výklade:

Reflexné otázky – „Kde sa práve nachádzaš?“ „Čomu z toho už rozumieš?“

Otázky na porozumenie – „Ako tomu rozumieš?“

Otázky k chybe – „Čo ti táto chyba alebo nepresnosť ukazuje?“

Strategické otázky – „Čo (by) ti pomohlo zvládnuť to?“

Prehlbujúce otázky – „Ako to súvisí s tým, čo už vieš?“

Akčné otázky – „Aký ďalší krok je pre teba teraz vhodný?“

Zdieľacie otázky – „Čo sa môžeme naučiť od seba navzájom?“

Zodpovednostné otázky – „Čo môžeš pre svoje napredovanie urobiť ty?“

Malý prieskum

„Ktorý typ otázky by ste teraz použili?“

Predstavte si, že žiaci práve skončili prácu s témou v SmartBooks. Výsledky ukázali, že časť triedy robila chyby v jednej oblasti.

Do chatu napíšte číslo typu otázky, ktorú by ste použili ako prvú:

- A. Reflexná - Kde sa práve nachádzaš?
- B. Na porozumenie - Čomu z toho už rozumieš?
- C. K chybe - Čo ti chyba ukazuje?
- D. Strategická - Čo (by) ti pomohlo?
- E. Akčná - Aký bude najvhodnejší ďalší krok?

Téma: Rozvojové otázky – podpora riadeného aktívneho učenia sa

Rozvojová otázka nie je silná iba tým, že je otvorená.
Je silná tým, aký druh premýšľania u žiaka aktivuje.

Bloomova taxonómia nám pomáha rozlišovať,
k akej úrovni premýšľania vedieme žiaka:

Zapamätanie – vybaviť si informáciu, posilňovanie pamäte

Porozumenie – vysvetliť vlastnými slovami, rozumieť informáciám

Použitie – aplikovať poznanie v úlohe, použiť ich v inej situácii,

Analyzovanie – rozložiť, porovnať, hľadať súvislosti

Hodnotenie – posúdiť, zdôvodniť svoj názor, rozhodnúť

Tvorba – navrhnuť, formulovať alebo vytvoriť vlastné riešenie

Bloomova taxonómia pomáha učiteľovi premýšľať, akú úroveň poznávania, myslenia a schopností chce u žiaka rozvíjať.

Téma: Rozvojové otázky – podpora riadeného aktívneho učenia sa

Príklady rozvojových otázok k Bloomovej taxonómii

1. Zapamätanie

Čo si z tejto témy pamätáš ako kľúčové?

Ktoré pojmy alebo pravidlá sú pre túto tému dôležité?

2. Porozumenie

Ako by si to vysvetlil vlastnými slovami?

Čo je podľa teba hlavná myšlienka tejto témy?

3. Použitie

Ako by si toto poznanie použil pri podobnej úlohe?

Kde by si tento postup vedel využiť?“

Téma: Rozvojové otázky – podpora riadeného aktívneho učenia sa

Príklady rozvojových otázok k Bloomovej taxonómii

4. Analyzovanie

V čom sa tieto riešenia podobajú a v čom sa líšia?

Kde presne sa tvoje uvažovanie zmenilo alebo zastavilo?

5. Hodnotenie

Ktoré riešenie považuješ za najvhodnejšie a prečo?

Ako vieš overiť, že tvoj postup dáva zmysel?

6. Tvorba

Aký vlastný postup by si navrhol?

Ako by si vytvoril príklad, ktorý túto tému dobre vysvetlí?

Otázka môže byť viac ako kontrola vedomostí.

Je to pozvanie žiaka k premýšľaniu, porozumeniu a vlastnému posunu

„Baví ma učiť sa a spoznávať svet“

Čo si dnes môžete odnieť?

„Aký jeden malý krok by ste chceli po tomto webinári vyskúšať so svojimi žiakmi?“

Na záver posledný sľúbený bod programu:

Napíšte do chatu jednu vec, ktorú by ste chceli po dnešnom webinári vyskúšať so svojimi žiakmi.

Môže to byť jedna otázka, jedna krátka reflexia, jeden iný spôsob práce s výsledkom zo SmartBooks.

Práve malé konkrétne kroky často otvárajú najväčšiu zmenu v každodennej praxi.“

Malá zmena v dizajne hodiny môže otvoriť väčší priestor na riadené aktívne učenie sa.

Technológia podporuje učenie. Učiteľ otázkami otvára rozvoj.

SmartBooks pomáha žiakovi **aktívne a podľa svojich možností osvojovať si, precvičovať a upevňovať vedomosti**

Rozvojové otázky učiteľa pomáhajú žiakovi premýšľať, hľadať súvislosti, pomenovať ďalší krok. Bloomova taxonómia pomáha učiteľovi cielene rozvíjať poznanie, myslenie a schopnosti potrebné pre 21. storočie.

Úloha učiteľa nie je niest' celé učenie za žiaka.

Môže vytvárať podmienky, v ktorých žiak rozvíja svoje porozumenie, schopnosti a zodpovednosť za vlastné učenie.

Ide o využitie a rozvoj jeho potenciálu. Ešte viac o úspech a radosť z učenia sa.